

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****M.U. BAŞVURUSU BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2017/17753
Karar Tarihi : 10/2/2021

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Muammer TOPAL
Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Selahaddin MENTEŞ
Raportör : Ali KOZAN
Başvurucu : M.U.
Vekili : Av. Mehmet KARSON

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, tıbbi ihmal sonucu zarara uğranılması nedeniyle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 14/3/2017 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüş bildirmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucu 14/3/2007 tarihinde boyun tutulması şikâyeti ile Esenler Başakşehir Devlet Hastanesine gitmiştir. Muayene yapan doktorun reçetesine dayanılarak kurum çalışanı hemşire tarafından başvurucuya iğne yapılmıştır. Uygulanan iğne sonrası başvurucunun sol ayağında uyuşma ve zayıflama şikâyetleri meydana gelmiştir.

A. Ceza Yargılamasına İlişkin Süreç

8. Başvurucunun kendisine iğne yapan hemşire hakkında suç duyurusunda bulunması üzerine Esenler Kaymakamlığı Sağlık Grup Başkanlığı 26/9/2007 tarihli ön inceleme raporu hazırlamıştır. Anılan raporda; olaya sıcağı sıcağına müdahale eden ve olayda adı geçen doktorlar ile konu hakkında uzman olan doktorun görüşlerinin alındığı, ayrıca tıbbi belgelerin incelendiği görülmüştür. İğnenin yapıldığı yeri gören doktorlar genel olarak başvurucun çok zayıf ve ince yapılı olması gözetilerek biraz daha üste ve dış tarafa iğnenin yapılması gerektiğini beyan etmiştir. Görüşüne başvuru uzman doktor ise iğnenin yapıldığı anda başvurucunun elektrik hissi duyduğunu belirtmesinin enjeksiyonun sinir içine yapıldığı görüşünü desteklediği, bu durumun yanlış ve kötü uygulama olduğu, siyatik nörotapinin enjeksiyonun mutlak bir komplikasyonu olmadığı yönünde değerlendirmede bulunmuştur. Raporda sonuç olarak bilirdiği görüşleri ve tetkik raporlarıyla olayın doğrulandığı belirtilerek soruşturma izni verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

9. Yapılan soruşturma sonucunda, iğneyi yapan hemşire hakkında taksirle yaralamaya neden olma suçundan dava açılmıştır. (Kapatılan) Bakırköy 8. Sulh Ceza Mahkemesinde görülen yargılamada Adli Tıp Kurumu 3. Adli Tıp İhtisas Kurulunca (Kurul) hazırlanan 24/5/2010 tarihli rapor alınmıştır. Bu raporda, uygulanan enjeksiyon sonrası kişide gelişen mevcut bulguların enjeksiyon nöropatisi ile uyumlu olduğu ancak tıbbi belgelerde enjeksiyonun yanlış yere yapıldığına dair tıbbi kayıt bulunmadığı belirtilmiştir. Ayrıca enjeksiyonun doğru yere yapılması durumunda da kanama, ödem gibi nedenlerle sinire baskı olabileceği dikkate alındığında gelişen mevcut durumun enjeksiyon uygulamalarının komplikasyonu olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

10. Mahkeme anılan rapora dayanarak sanığın görevi gereği başvurucuya yaptığı tıbbi müdahalede kusur ve ihmalinin bulunmadığı, başvurucuda meydana gelen arazın oluşumunda sanığa kusur atfının mümkün görülmediği gerekçesiyle sanık hakkında beraat kararı vermiştir.

11. Başvurucu anılan kararın temyiz etmiştir. Başvurucu vekili dilekçesinde; ön inceleme raporunda yer alan doktorlar ile uzmanların ifadeleri ve enjeksiyonun yanlış uygulandığı şeklindeki tespiti hatırlatarak Kurulun raporunun eksik olduğu ve ön inceleme raporunun tespitleri hakkında bir değerlendirme yapılmadığını, itirazlarına rağmen iki rapor arasındaki çelişki giderilmeden Kurul raporunun hükme esas alındığını belirtmiştir. Ayrıca bu çelişkinin giderilmesi için Adli Tıp Genel Kurulundan yeniden rapor alınması gerektiğini vurgulamıştır.

12. Anılan karar Yargıtay 12. Ceza Dairesi, usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle 23/6/2015 tarihinde oyçokluğuyla onamıştır. Karara muhalif kalan iki üye, Kurul raporunda enjeksiyon sonrası siyatik sinir hasarının olduğuna dair tıbbi belgeleri hatırlattıktan sonra tıbbi belgelerde enjeksiyonun yanlış yere yapıldığına dair kayıt bulunmadığı şeklinde şablon cümlelerden oluşan tespitler yapıldığını belirtmiş; sanık hemşirenin yanlış uyguladığı enjeksiyon sonucu başvurucunun sakat kaldığı, taksirle yaralama suçunun oluştuğunu vurgulamıştır.

B. Bireysel Başvuruya Konu Tam Yargı Davasına İlişkin Süreç

13. Başvurucu ayrıca hatalı tıbbi müdahaleden kaynaklanan zararlarının giderimi istemiyle 28/10/2009 tarihinde tam yargı davası açmıştır. Dava dilekçesinde başvurucu

vekili, boyun tutulması şikâyetiyle hastaneye giden başvuru hata yapılan iğne nedeniyle sol bacağına sinirlerinin zedelendiğini belirtmiş; hemşirenin iğneyi yanlış yere uygulaması, başvuru ikazına rağmen uygulamaya devam etmesi sonucu başvuru sol bacağına sinir zedelenmesi ve buna bağlı olarak bacadaki zamanla inceleme meydana geldiğini vurgulamıştır. Başvuru bu şikâyetlerden kurtulmak ve eski sağlığına kavuşmak için özel hastanelerde tedavi gördüğünü ancak sağlığına kavuşmadığını, bacağındaki incelenin devam ettiğini ve aksayarak yürümek zorunda kaldığını beyan etmiştir.

14. İstanbul 2. İdare Mahkemesi (Mahkeme) 12/11/2010 tarihli ara kararıyla Sulh Ceza Mahkemesinden adli tıp raporunu istemiş ve 26/5/2011 tarihinde de bu rapordaki tespitlere dayanarak davanın reddine karar vermiştir. Kararın gerekçesinde; ceza davası sürecinde hazırlanan 24/5/2010 tarihli bilirkişi raporunun kapsam ve içerik yönünden hükme esas alınabilecek nitelikte olduğu vurgulanmıştır. Bu rapor gözetilerek uygulanan tedavinin tıp kurallarına uygun olduğu, verilen sağlık hizmetinde idarenin kusurunun olmadığı değerlendirilmesine yer verilmiştir.

15. Başvuru vekili anılan kararı temyiz etmiştir. Dilekçede; ön inceleme raporundaki enjeksiyonun yanlış yere yapıldığına ilişkin tespitler ve ifadeler hatırlatılmıştır. Kurul raporunun eksik incelemeye dayandığı ve ön inceleme raporunu değerlendirmede vurgulanarak hükme esas alınmayacağı belirtilmiştir. Mahkemenin ceza yargılamasında itiraz ettikleri ve yeterli olmayan bir rapora dayanmaması, yeni bir rapor alınarak raporlar arasındaki çelişkinin giderilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca sıcaklığına olaya müdahale eden doktorların enjeksiyonun yanlış yere yapıldığı iddiasını doğrulayan ifadeler ve tetkik raporlarına rağmen Kurulun enjeksiyonun yanlış yere yapıldığına dair kayıt bulunmadığı yönündeki görüşünün gerçeği yansıtmadığı ifade edilmiştir.

16. Danıştay Onbeşinci Dairesi 18/4/2016 tarihinde derece mahkemesinin kararını onamıştır. Başvurucunun temyiz itirazlarının karşılanmadığını vurgulayarak yukarıda belirtilen iddialarla yaptığı karar düzeltme talebi de anılan Dairenin 27/12/2016 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

17. Nihai karar 14/2/2017 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

18. Başvuru 14/3/2017 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

19. İlgili hukuk için bkz. *Fındık Kılıçaslan*, B. No: 2015/97, 11/10/2018, §§ 19-27; *Cihan Beyribey*, B. No: 2014/19450, 26/12/2018, §§ 23-28; *Fesih Aydar*, B. No: 2015/4259, 10/1/2019, §§ 24-30.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

20. Mahkemenin 10/2/2021 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

21. Başvuru; hatalı yapılan enjeksiyon nedeniyle sol bacağına sinir zedelenmesi olduğunu ve buna bağlı olarak bacağına incelendiğini, enjeksiyonun hatalı yere yapıldığının

sabit olmasına rağmen açmış olduğu tazminat davasının haksız olarak reddedildiğini, ayrıca iğneyi yanlış yere yaparak sakatlanmasına neden olan hemşire hakkında da beraat kararı verildiğini belirtmiştir. Her iki davada da eksik inceleme dayanan ve enjeksiyonun hatalı yere yapıp yapılmadığına, sinir harabiyeti şeklindeki komplikasyona ne sıklıkta rastlandığına ilişkin bir değerlendirme yapmayan Adli Tıp Kurumu raporunun esas alındığını ifade etmiştir. Anılan Kurul raporuna ceza yargılamasında ve tam yargı davasında itiraz etmesine rağmen esaslı itirazlarının karşılanmadığını, Kurulun enjeksiyonun hatalı yere yapıp yapılmadığına ilişkin belge aramasına gerek olmadığını, bunu kendisinin tespit etmesi gerektiğini belirtmiştir. Ön inceleme raporundaki mevcut doktor ifadeleri ve tespitlerin sinir zedelenmesinin enjeksiyonun mutlak komplikasyonu olamayacağı ve enjeksiyonun kendisinin fiziki yapısı gözetilmeyerek yanlış yere uygulandığı yönünde olduğunu ancak Kurul raporun bu raporu gözetmediğini vurgulayan başvuru, adil yargılanma hakkı ile kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuru ayrıca kamuya açık belgelerde kimlik bilgilerinin açıklanmamasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme

22. Anayasa'nın iddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" kenar başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

23. Anayasa'nın "*Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması*" kenar başlıklı 56. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler."

24. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16).

25. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmekte olup söz konusu düzenleme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi çerçevesinde özel hayata saygı hakkı kapsamında güvence altına alınan fiziksel ve zihinsel bütünlüğün korunması hakkına karşılık gelmektedir.

26. Anayasa Mahkemesi daha önceki kararlarında kasıt söz konusu olmaksızın hekim kusuru nedeniyle vücut bütünlüğünün zarar gördüğü şeklindeki tıbbi ihmale dair şikâyetleri Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında incelemiştir (*Melahat Sönmez*, B. No: 2013/7528, 9/9/2015; *Ahmet Sevim*, B. No: 2013/474, 9/9/2015; *Hilmi Düzgüner*, B. No: 2014/9690, 11/5/2017).

27. Anılan kararlar doğrultusunda somut olayda başvurucuların tıbbi ihmale dayalı tüm şikâyetlerinin Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında incelenmesi gerekmektedir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

28. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

29. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmektedir. Bu kapsamda anılan Anayasa hükmü ile kişinin maddi ve manevi varlığının bütünlüğü gerek kamusal yetkilerle donatılmış kişilerin gerekse özel kişilerin müdahalelerine karşı güvence altına alınmıştır (*Özkan Şen*, B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 40).

30. Anayasa'nın 17. maddesinin amacı, esas olarak bireylerin maddi ve manevi varlığına karşı devlet tarafından yapılabilecek keyfi müdahalelerin önlenmesidir. Bunun yanı sıra devletin tıbbi müdahaleler nedeniyle kişilerin maddi ve manevi varlığını etkili olarak koruma, maddi ve manevi varlığına saygı gösterme şeklinde pozitif yükümlülüğü de bulunmaktadır (*Ahmet Acartürk*, B. No: 2013/2084, 15/10/2015, § 49). Nitekim Anayasa'nın 56. maddesinde de belirtildiği üzere pozitif yükümlülük, sağlık alanında yürütülen faaliyetleri de kapsamaktadır (*İlker Başer ve diğerleri*, B. No: 2013/1943, 9/9/2015, § 44).

31. Devlet, bireylerin yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlıklarını koruma hakkı kapsamında -ister kamu isterse özel sağlık kuruluşları tarafından yerine getirilsin- sağlık hizmetlerini hastaların yaşamları ile maddi ve manevi varlıklarının korunmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesini sağlayacak şekilde düzenlemek zorundadır (*Ahmet Acartürk*, § 51).

32. İlke olarak tıbbi ihmellere ilişkin şikâyetler konusunda temel başvuru yolu, hukuki sorumluluğu tespit adına takip edilecek olan hukuk veya idari tazminat davası yoludur (*Nail Artuç*, B. No: 2013/2839, 3/4/2014, § 38).

33. Maddi ve manevi varlığı koruma hakkı kapsamında hukuki sorumluluğu ortaya koymak adına adli ve idari yargıda açılacak tazminat davalarının makul derecede dikkatli ve özenli inceleme şartını yerine getirmesi gerekmektedir. Derece mahkemelerinin bu tür olaylara ilişkin yürüttükleri yargılamalarda Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği seviyede derinlik ve özenle bir inceleme yapıp yapmadıklarının ya da ne ölçüde yaptıklarının da Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira derece mahkemeleri tarafından bu konuda gösterilecek hassasiyet, yürürlükteki yargı sisteminin daha sonra ortaya çıkabilecek benzer hak ihlallerinin önlenmesinde sahip olduğu önemli rolün zarar görmesine engel olacaktır (*Yasin Çıldır*, B. No: 2013/8147, 14/4/2016, § 57; *Tevfik Gayretli*, B. No: 2014/18266, 25/1/2018, § 32).

34. Diğer taraftan belirtmek gerekir ki olayların oluşumuna ilişkin delillerin değerlendirilmesi öncelikle idari ve yargısal makamların ödevidir. Aynı şekilde başvuru dosyasında bulunan tıbbi bilgi ve belgelerden hareketle bilirkişilerin vardığı sonuçların

doğruluğu hakkında fikir yürütmek Anayasa Mahkemesinin görevi değildir (*Mehmet Çolakoğlu*, B. No: 2014/15355, 21/2/2018, § 47). Ancak kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında yerine getirmek zorunda olduğu usul yükümlülüklerinin somut olayda yerine getirilip getirilmediğinin nesnel bir şekilde değerlendirilmesi için ilgili anayasal kurallar bağlamında derece mahkemelerinin kendilerine tanınmış takdir yetkileri çerçevesinde hareket edip etmediklerinin denetlenmesi gerekir. Bu bağlamda müdahaleyi haklı göstermek için öne sürülen gerekçelerin ilgili ve yeterli olup olmadığı incelenmelidir (*Murat Atılğan*, B. No: 2013/9047, 7/5/2015 § 44).

35. Bu bağlamda derece mahkemelerinin gerekçeleri, tarafların kanun yoluna başvuru imkânını etkili şekilde kullanabilmesini sağlayacak surette ayrıntılı olarak ortaya konulmalı; ulaşılan sonuçlar yeterli açıklıktaki bilimsel görüş ve raporlar gibi somut, nesnel verilere dayandırılmalıdır (*Murat Atılğan*, § 45).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

36. Anayasa Mahkemesi Anayasa'nın yukarıda değinilen 17. maddesi kapsamında devlete düşen pozitif yükümlülüklerin somut olay bağlamında yerine getirilip getirilmediğini denetlemek durumundadır (*Tevfik Gayrelli*, § 36). Bu sebeple başvuruya konu olay, devletin kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına ilişkin pozitif yükümlülüğü kapsamında incelenmiştir.

37. Başvurucunun iddialarının hatalı tıbbi müdahaleler sonucu engelli kalmasında devletin hizmet kusurunun olmasına rağmen açmış olduğu tam yargı davasının hatalı bir değerlendirmeye reddedilerek zararlarının giderilmesine yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

38. 26/9/2007 tarihli ön inceleme raporu incelendiğinde (bkz. § 8) başvurucuya yapılan enjeksiyon sonrası müdahale eden doktorların, konuyla ilgili uzman kişilerin ve enjeksiyonu yapan hemşirenin görüşlerine yer verildiği, özellikle doktor görüşlerinde başvurucunun çok zayıf olması gözetilerek enjeksiyonun biraz daha yukarı ve dış tarafa doğru yapılması gerektiğinin belirtildiği görülmüştür. Bazı tetkik raporları da gözetilerek iğnenin sinir içine yapıldığı ve bu durumun enjeksiyonun kötü uygulanması olarak nitelendirildiği, sinir harabiyetinin enjeksiyonun mutlak komplikasyonu sayılmayacağı değerlendirilmesine yer verildiği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak olayın sicağıyla hazırlanan ve olaya müdahil olanların ifadeleri ile tıbbi belgelere dayanılarak tespitler yapan ön inceleme raporunun davanın esasına etki edecek bilgi ve görüşler içerdiği söylenebilir.

39. Öte yandan hem ceza yargılamasında hem de tam yargı davasında 24/5/2010 tarihli Kurul raporu hükme esas alınmıştır. Anılan raporda yukarıda bahsedilen ön inceleme raporunun tespitleri, rapordaki başvurucunun iddialarını destekleyen görüşler ile bu görüşleri doğruladığı iddia edilen tıbbi belgeler gözetilerek değerlendirme yapılmamıştır. Ayrıca tıbbi belgeler üzerinden enjeksiyonun hatalı yere yapılıp yapılmadığına dair bir inceleme yapılmadığı da anlaşılmaktadır. Bu şekliyle Kurul raporunun eksik olduğu, her iki rapor arasındaki çelişkinin yeni bir raporla giderilmesi gerektiği yönündeki başvurucunun ciddi itirazları ve taleplerinin de yargı makamları tarafından herhangi bir gerekçe sunularak karşılanmadığı anlaşılmaktadır.

40. Bu açıklamalarla birlikte yargılama süreci bir bütün hâlinde değerlendirildiğinde başvurucunun Kurul raporuna yönelik dayanaktan yoksun olmayan itirazlarının ve taleplerinin karşılanmadığı, bu durumda uyuşmazlığın çözümü için esaslı olan

iddiaların derece mahkemelerince Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği özen ve derinlikte incelenmediği, uyumsuzluğa özgü yeterli ve ilgili gerekçe sunulmadığı anlaşılmaktadır. Somut olay bakımından kamu makamlarının pozitif yükümlülüklerini yerine getirdiği söylenemeyeceğinden kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

41. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığının korunması hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

42. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvuru hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçların ortadan kaldırma için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

43. Başvurucu, yargılamanın yenilenmesi ile tazminat talebinde bulunmuştur.

44. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir. Anayasa Mahkemesi diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle sonuçlanacağına işaret etmiştir (*Aligül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

45. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural, mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan*, §§ 55, 57).

46. İhlalin mahkeme kararından kaynaklandığı veya mahkemenin ihlali gideremediği durumlarda Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmeder. Anılan yasal düzenleme, usul hukukundaki benzer hukuki kurumlardan farklı olarak ihlali ortadan

kaldırmak amacıyla yeniden yargılama sonucunu doğuran ve bireysel başvuruya özgülenen bir giderim yolunu öngörmektedir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından ihlal kararına bağlı olarak yeniden yargılama kararı verildiğinde usul hukukundaki yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak ilgili mahkemenin yeniden yargılama sebebinin varlığını kabul hususunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir kararın kendisine ulaştığı mahkemenin yasal yükümlülüğü, ilgilinin talebini beklemezsizin Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı nedeniyle yeniden yargılama kararı vererek devam eden ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yerine getirmektir (*Mehmet Doğan*, §§ 58, 59; *Aligül Alkaya ve diğerleri (2)*, §§ 57-59, 66, 67).

47. İncelenen başvuruda, bilirkişi raporları arasındaki çelişki giderilmeden ve başvuruçunun esaslı itirazlarını karşılayacak şekilde gerekçe sunulmaması, dolayısıyla özenli bir yargılama yapılmaması nedeniyle ihlal kararı verilmiştir. Bu durumda ihlalin derece mahkemesi kararından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

48. Bu durumda başvuruçunun maddi ve manevi varlığının korunması hakkına yönelik ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukukî yarar bulunmamaktadır. Buna göre yapılacak yeniden yargılama ise 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlal ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yeniden yargılama sürecinde mahkemelerce yapılması gereken iş, öncelikle hak ihlaline yol açan mahkeme kararının ortadan kaldırılmasından ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere ilgili yargı merciine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

49. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılamanın yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

50. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 257,50 TL harçtan ve 3.600 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.857,50 TL yargılama giderinin başvuruçuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvuruçunun kamuya açık belgelerde kimlik bilgilerinin gizli tutulması talebinin **KABULÜNE**,

B. Kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

C. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

D. Kararın bir örneğinin kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere İstanbul 2. İdare Mahkemesine (E.2009/1900, K.2011/1142) **GÖNDERİLMESİNE**,

E. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

F. 257,50 TL harçtan ve 3.600 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.857,50 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

G. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması halinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin bilgi için Danıştay Onbeşinci Dairesi ile Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 10/2/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Selahaddin MENTEŞ